

Czerwiec2026

AKTUALNOŚCI PRAWNE

dla Sieci Krakowskich Organizacji Działających na rzecz Cudzoziemców

Spotkania Sieci Krakowskich Organizacji Działających na rzecz Cudzoziemców są częścią projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej - Program Równych Praw realizowany przez Fundację im. Stefana Batorego.

Najważniejsze informacje dotyczące postępowań w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu

W czerwcu 2026 r. podczas spotkania organizacji wspierających cudzoziemców omówiono zasady prowadzenia postępowań dotyczących zobowiązania do powrotu oraz możliwości uzyskania ochrony przed wydaleniem z Polski. Temat ten ma szczególne znaczenie dla osób, które utraciły podstawę legalnego pobytu lub znajdują się w nieuregulowanej sytuacji pobytowej.

1. Czym jest zobowiązanie do powrotu?

Zobowiązanie do powrotu jest decyzją administracyjną wydawaną wobec cudzoziemca, który nie posiada podstaw do legalnego pobytu na terytorium Polski.

Postępowanie prowadzi właściwy komendant placówki Straży Granicznej. W zależności od okoliczności sprawy decyzja może obejmować:

- zobowiązanie do powrotu z terminem dobrowolnego wyjazdu,
- zobowiązanie do powrotu bez terminu dobrowolnego wyjazdu,
- zakaz ponownego wjazdu,
- zgodę na pobyt ze względów humanitarnych,
- zgodę na pobyt tolerowany.

2. Dobrowolny powrót

Co do zasady cudzoziemcowi wyznaczany jest termin dobrowolnego opuszczenia Polski wynoszący od 8 do 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

W szczególnych sytuacjach termin ten może zostać przedłużony, m.in. ze względu na:

- ważne okoliczności rodzinne,
- długoletni pobyt w Polsce,
- konieczność kontynuowania nauki przez dziecko,
- inne wyjątkowe okoliczności osobiste.

3. Kiedy nie wyznacza się terminu dobrowolnego wyjazdu?

W wyjątkowych przypadkach decyzja może być natychmiast wykonalna. Dotyczy to sytuacji, gdy istnieje ryzyko ucieczki cudzoziemca lub gdy wymagają tego względy bezpieczeństwa państwa albo porządku publicznego.

4. Zakaz ponownego wjazdu

Wraz z decyzją o zobowiązaniu do powrotu może zostać orzeczony zakaz ponownego wjazdu na terytorium Polski oraz innych państw strefy Schengen.

Zakaz taki jest najczęściej orzekany na okres od 6 miesięcy do 3 lat, choć w szczególnych przypadkach może być dłuższy. W określonych sytuacjach możliwe jest odstępianie od jego orzeczenia lub późniejsze cofnięcie zakazu.

5. Pobyt humanitarny i pobyt tolerowany

Prawo przewiduje ochronę dla osób, których powrót do kraju pochodzenia mógłby prowadzić do naruszenia podstawowych praw człowieka.

Zgoda na pobyt ze względów humanitarnych może zostać udzielona m.in. wtedy, gdy powrót:

- zagrażałby życiu lub bezpieczeństwu cudzoziemca,
- narażałby go na tortury lub niehumanitarne traktowanie,
- prowadziłby do naruszenia prawa do życia rodzinnego,
- godziłby w dobro dziecka.

Z kolei pobyt tolerowany może zostać przyznany w sytuacji, gdy wykonanie decyzji o powrocie jest niemożliwe z przyczyn niezależnych zarówno od organów państwa, jak i od samego cudzoziemca.

6. Prawo do odwołania

Postępowanie w sprawie zobowiązania do powrotu prowadzone jest zgodnie z zasadami postępowania administracyjnego. Cudzoziemiec ma prawo do udziału w postępowaniu, składania wyjaśnień, przedstawiania dowodów oraz zapoznania się z aktami sprawy.

Od decyzji przysługuje odwołanie, które należy złożyć w terminie 7 dni od dnia jej doręczenia.

Gdzie szukać pomocy?

Osoby potrzebujące informacji dotyczących nowych przepisów mogą korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej świadczonej przez Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć.

Zachęcamy do kontaktu i kierowania zapytań prawnych na:

porady@pomocprawna.org

Infolinia prawna: +48 693 390 502